

Politiek

- **VS:** Bush kondigde gisteravond in een toespraak vanuit de Oval Office het begin van de militaire acties tegen Irak aan. Hij bereidde het volk voor op een campagne die hard zal zijn, langer en moeilijker misschien dan sommigen voorspellen, zonder halve maatregelen: 'we will accept no outcome but victory'. Hoewel verschillende Democraten kritiek uitten op de wijze waarop Bush diplomatiek heeft geopereerd, sluiten de rijen zich en geven Democratische Congresleden de President en/of de troepen steun Het Witte Huis zond eerder die dag een formele notificatie aan het Congres (HMA Washington, NYTimes).

Reacties op start militaire acties:

- **Irak:** Saddam Hoessein heeft donderdagochtend televisietoespraak gehouden. Ook al zou er geen sprake zijn van een eerdere opname (Hoessein noemde datum en tijd van de Amerikaanse aanval), is het nog onduidelijk of Hoessein zelf heeft gesproken. Geruchten van vluchten Tariq Aziz naar Noord-Irak zijn door het verschijnen Aziz op Iraakse televisie en door VS tegengesproken.

P-5

- **VK:** Blair heeft "oorlogskabinet" om 08.30 GMT (09.30 NL tijd) bijeengeroepen. Zou slechts kort voor middernacht door VS op de hoogte zijn gesteld.
- **Frankrijk:** "ongerust" over oorlog, hoopt dat het van korte duur zal zijn (verklaring van Quai d'Orsay). Nog geen officiële reactie Chirac of De Villepin.
- **Rusland:** betreurt gebruik van geweld zonder VR autorisatie.
- **China:** oproep tot onmiddellijke beëindiging van de vijandelijkheden en terugkeer naar vreedzame pogingen de crisis op te lossen.

EU

- **Duitsland:** regering heeft „grote zorgen bezorgdheid en betrokkenheid“ uitgesproken over oorlog, wenst spoedig einde oorlog.

MO

- **Israël:** Sharon zou een 1,5 uur voor aanvang van militaire acties door SoS Powell zijn ingelicht. Israëlische regering heeft bevolking opgeroepen gasmaskers te dragen.

- **Turkije:** stemming in Parlement van motie voor toestemming overvliegvergunning en sturen van eigen troepen naar Noord Irak zal waarschijnlijk vandaag plaatsvinden. Amerikaanse Financiële compensatie is van de baan (HMA Ankara).
- **Arabische Liga:** Secretaris generaal Amr Moessa heeft zich op 19 maart tegen een oorlog uitgesproken en gewaarschuwd voor "woede" van de Arabische wereld, m.n. wegens perceptie van Amerikaanse "double standards". Liga heeft kort na begin militaire acties bij monde van voorzitter Saïd Kamal vrees uitgesproken dat na Irak „andere Arabische landen aan de beurt zullen zijn".
- **Egypte:** Volgens president Moebarak heeft Iraakse regime zelf voor een deel schuld aan oorlog.
- **Bahrein en Saoedi-Arabië** hebben op 19 maart Saddam Hoessein asiel aangeboden
- **VNVR, UNMOVIC, IAEA:** Op 19 maart jl. hebben UNMOVIC en het IAEA, conform resolutie 1284, hun werkprogramma met daarin de "key remaining disarmament tasks" aan de VNVR gepresenteerd. Blix: blij dat inspecteurs Irak veilig hebben kunnen verlaten; bedroefd dat dat inspecties niet de noodzakelijke garanties over afwezigheid van massavernietigingswapens hebben kunnen bieden en dat niet meer tijd beschikbaar was voor inspecties; recente aanvullende documentatie over VX en mosterdgas bevatten slechts beperkt nieuwe informatie (our experts have found so far that in substance only limited new information has been provided that will help to resolve remaining questions"); gezien huidige situatie heeft werkprogramma beperkte praktische relevantie; nu aan de VR over volgende stappen te besluiten.
- **VNVR:** In open zitting op 19 maart hebben Duitse en Franse ministers van BZ benadrukt dat er onvoldoende reden is om tot geweld over te gaan; vreedzame middelen nog niet uitgeput. Ontwikkelingen van afgelopen weken laten zien dat inspecties resultaten opleveren. De Villepin sprak grote bezorgdheid uit over mogelijke gevolgen van oorlog; strijd tegen terrorisme moet doorgaan, maar degenen die denken dat deze oorlog grotere veiligheid zou brengen hebben het bij het verkeerde eind. Beide ministers bewust van de ernstige humanitaire situatie waarmee Irak nu werd geconfronteerd en zien uit naar voorstellen van SGVN terzake. Russische MinBZ Ivanov: geen feiten die wijzen op directe bedreiging van de veiligheid van VS. RF prefereert politieke oplossing berustend op de activiteiten van UNMOVIC en IAEA.
- **VNVR:** Het is op dit moment nog niet duidelijk of de VR heden (20 maart) bijeen zal komen om zich over de situatie te beraden (PVNY).

Militair

- **Start militaire acties:** minder dan twee uur na het verstrijken van het ultimatum dat was gesteld aan Saddam Hoessein heeft president Bush de start van de militaire actie tegen Irak aan het Amerikaanse volk aangekondigd. 'American and coalition forces are in the early stages of military operations to disarm Iraq, to free its people and to defend the world from grave danger'. Meer dan 40 satelliet gestuurde Tomahawk kruisraketten zijn vanaf 3 Amerikaanse oorlogschepen in de Rode Zee en de Perzische Golf op Bagdad afgevuurd. Daarnaast hebben twee stealth gevechtsvliegtuigen 'bunker busters' afgevuurd op de

plaats waar de VS dacht dat Saddam Hoessein zich bevond. Het onverwachte 'window of opportunity' verklaarde het beperkte karakter van de aanval.

- Amerikaanse special forces bevinden zich in Noord-Irak.

Humanitair

- **VN:** SGVN deelde mee dat er groot appeal voor Irak aankomt. Schattingen lopen op, o.a. omdat VN rekening houdt met (tijdelijk) wegvallen van OFF financiering voor financiering voedseldistributie. Financierings "gap" zou z.s.m. door snelle hervatting OFF en door bezettende mogendheid moeten worden opgevangen. Appeal zal waarschijnlijk de 1 miljard USD fors overschrijden. VS en VK hebben gezamenlijk ongeveer 170 miljoen USD gereserveerd. (PVVN New York).
- **ICRC.** ICRC zal na begin van vijandelijkheden nu snel appeal lanceren van 81 miljoen USD voor de eerste vier maanden. (PVVN Geneve).
- **Oil for Food:** SGVN en VS ontwikkelen voorstellen ter aanpassing van Olie-voor-voedsel programma. (PVVN New York).
- **Respecteren humanitair recht:** SGVN heeft oproep gedaan aan strijdende partijen om het internationaal humanitair recht te respecteren en burgers te beschermen. Ook ICRC heeft benadrukt dat alle staten hun verplichtingen ten aanzien van de Geneefse Conventie na dienen te komen en internationale humanitair recht dienen te respecteren om de effecten van de oorlog op mensen te minimaliseren. (PVVN Geneve, pers)